

Svensk utrikespolitik

År 1974 var det år, då Sverige i viss utsträckning inledde en ny utrikespolitik. Detta har först sent kommit fram i debatten. Den nya politiken är på flera punkter anmärkningsvärd och kan i ett fall få verkligt stor betydelse.

Regeringsmedlemmar har vid olika tillfällen riktat kritik mot supermakterna och deras intresse av att göra upp sines emellan utan att därvid låta de små länderna bli hörda. Stormakternas avspänningspolitik skulle kunna innebära ett hot mot de små nationerna. "Det är rimligt", har utrikesministern sagt, "att om supermakterna garanterar freden, de inte skapar ett statiskt tillstånd i världen". Därför måste de små länderna stå upp emot de stora och — för att använda ett citat som hr Bohman drog fram i utrikesdebatten i november — Sverige skall "agera spjutspets för de små och medelstora nationerna".

Nu kan det naturligtvis, som hr Bohman framhöll i samma debatt, ligga en fara i att supermakter blir mer toleranta mot varandra, när deras egna intressen inte direkt kolliderar. Så har det emellertid alltid varit. Stormakter har erkänt varandras intressesfärer. Stalin iakttog tex noga att inte hjälpa de grekiska kommunisterna efter andra världskriget, eftersom han erkänt Grekland som Storbritanniens intresseområde. För närvarande kan NATO:s resp Warszawapaktens medlemmar anses ligga inom två olika, noga avgränsade sådana.

Sverige har i sin alliansfria politik sökt ställa sig oberoende av intressesfärer.

Det vore ytterst egendomligt, om det nu skulle vara ett svenskt intresse att agera spjutspets för länder eller nationer som ligger inom dem. Åtminstone två nordiska länder har mycket klart undanbett sig ett svenskt ledarskap där vi inte har något att skaffa.

Men tanken har förmodligen inte varit att denna nya utrikespolitiska doktrin skulle tillämpas på vilka länder som helst. Utsikterna för den att bli använd är större ju längre avståndet är från vårt eget land.

Att Sverige dragit in de diplomatiska kontakterna med Sydvietnam medan vi har en hel ambassad i Nordvietnam får anses vara ett säreget utslag av den nya doktrinen. Förmodligen är beslutet avsett som en demonstration mot att Saigon fortfarande får amerikansk hjälp. Hur detta förhållande skulle kunna vara till vare sig nytta eller skada för Sverige är obekant, men så är inte heller beslutet särskilt svenskt motiverat. Det är dikterat av Hanoi eller av FNL eller av Socialdemokratiska ungdomsförbundet. I sistnämnda fall är det svenskt, men för den skull inte klokare.

Att den nya politiken ligger bakom regeringens ställningstaganden för PLO och emot Israel är sannolikt. Statsministern har i höstas gjort ett intervjuuttalande till förmån för frihetsrörelser just av typen PLO. I riksdagen förklarade han att det var "töntigt" att tro att Sverige påverkats av vårt beroende av de arabiska oljeländerna. Hr Palme har alltså med visst förakt tillbakavisat den inte onatur-

liga tanken att det skulle ha förelegat en realpolitisk grund för det svenska agerandet. Tydligt måste det finnas en annan.

Man bör ge hr Palme rätt i att diskussionen här hemma om vilka gäster som deltagit i en middag i Alger var orimligt överdriven. Han var inte tillfrågad om dem — och med rätta. Som hedersgäst vid middagen var nämligen enligt tidningarna Yassir Arafat placerad, inte hr Palme. Det var tydligen den förre som skulle tillfrågas om han ville träffa Sveriges statsminister, inte tvärtom. Med kännedom om ovannämnda intervju ville Arafat naturligtvis göra denna bekantskap. Han drog viss nytta av mötet. Sverige ingen.

I FN höll sedan Arafat sitt anförande med ett gevär i ena handen och en olivkvist i den andra — eller en knölpåk, menade någon. Vid omröstningen om den följande resolutionen 242, i vilken Israel inte ens nämnts vid namn men palestiniernas omistliga rättigheter erkändes, lade Sverige ned sin röst. Något uppträdande som spjutspets förekom inte.

Från och med detta år är Sverige åter medlem av FN:s Säkerhetsråd. I generalförsamlingen har "tredje världen" numera majoritet. Dess representanter röstade nyligen mot Israel i UNESCO i Genève på klart underhålliga grunder. Ganska säkert kommer ett förslag att också rösta ut Israel ur själva FN. Vad kommer vår regering då att göra? Skall Sverige åter lägga ned sin röst?

För sin försvarspolitik har Sverige, som nyligen framhållits i Svensk Tidsskrift, tidigare räknat med visst stöd från FN. Efter höstens händelser kan man lugnt säga, att ett sådant stöd, även om det skulle givas vilket ingalunda är säkert, blir av föga värde: stormakterna stöter vi ifrån oss, och den tredje världen, och andra smånationer har ingenting att ge. Sveriges agerande i Säkerhetsrådet, om det blir efter den nya utrikespolitiska doktrinen eller inte, kommer att betyda mycket litet i världspolitiken men blir ändå avgörande för vårt eget anseende i utlandet och för vår framtida säkerhet.